

## **С Т А Н О В И Щ Е**

на проф. д-р ик.н. Лилия Вълчева Каракашева  
научна специалност 05 02 10 Световно стопанство и МИО

относно: дисертационен труд за придобиване на научна степен «доктор на науките» по професионално направление 3.7. «Администрация и управление», докторска програма «Организация и управление извън сферата на материалното производство» с автор Владимир Станиславович Котковски

Тема на дисертационния труд: **„УПРАВЛЕНИЕ НА БАНКИТЕ ЧРЕЗ КРЕДИТНО- ИНВЕСТИЦИОННИ ИНОВАЦИИ”**

Основание за представяне на становището: заповед 386/13.04.2017 на ректора на ВСУ за участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд.

### **1.Информация за докторанта.**

Авторът на дисертационния труд – Владимир Станиславович Котковски, притежава научна степен «кандидат на икономическите науки», научно звание «доцент», работи като доцент в катедрата по финанси, банково дело и застраховане в Криворожкия икономически институт Киевски национален икономически университет «Вадим Гетман», гр. Кривой Рог, Украйна.

### **2.Обща характеристика на представения дисертационен труд.**

Дисертационният труд е разработен в общо 408 стр., в границите на пет основни раздела, увод, заключение, приложения и списък на ползвани информационни източници. Той съдържа 59 таблици, 59 рисунки, 24 формули и 9 приложения. Списъкът на използваните източници включва 325 заглавия, в това число 214 на украински език, 79 на руски език, 32 на английски език.

**В увода на труда** правилно се обосновава изборът на темата от позицията на значимост, актуалност и перспективност, кратко, но добре са формулирани теза, обект на изследване, цели и задачи. Убедително са представени хипотези, които авторът доказва в следващите страници. Посочени са и методите на изследване в процеса на работата над дисертационния труд.

**РАЗДЕЛ ПЪРВИ** е посветен на същността на банковите кредитно-инвестиционни иновации и тяхната роля и значение за оптимизиране на

банковата дейност. Логично този раздел поставя концептуалните основи за осъществяване на изследването в следващите раздели, което е направено кратко, но достатъчно представително и убедително.

**РАЗДЕЛ ВТОРИ** ни предлага методологията на изследването, с център механизма на реализация на организационно-техническите иновации на банките и анализ на риска при внедряване на иновационни проекти в кредитно-инвестиционната дейност на банките. В съчетание с първия раздел така авторът изгражда условията и предпоставките за постигане на целите и задачите в дисертационния труд и доказване на заложените хипотези.

**В РАЗДЕЛ ТРЕТИ** се изследва влиянието на кредитно-инвестиционните иновации върху институционалното развитие на банковата система. Сам по себе си този подход и опит е своеобразен иновативен принос на автора за по-доброто разбиране и използване на взаимодействието между институционалните фактори и оперативната банкова дейност като обект на иновационен процес.

**Последните два раздела** на дисертационния труд, както логично следва да се очаква, са посветени на внедряването на кредитно-инвестиционни иновации в дейността на банките в Украйна. Разгледани са вече постигнатите резултати в тази насока, направен е анализ на възможностите и потенциала на украинските банки за иновационно развитие, вкл. във взаимодействие с чуждия капитал в страната, оценени са проблемите и рисковете за перспективното внедряване на кредитно-инвестиционни иновации в страната.

### **3. Положителни научни и научно-приложни резултати от изследването.**

В предложението за защита дисертационен труд Владимир Станиславович Котковски е постигнал положителни резултати в трите основни направления – теоретично, методологично и приложно. Основните постижения кратко са представени в следващите редове.

- Авторът е избрал актуална и значима тема, третирана на примера на не по-малко труден избор на конкретния обект на изследване – съвременната украинска банкова система в опитите ѝ да използва възможностите за иновации в кредитно-инвестиционните операции. Поставени са сериозни и трудни задачи за изследване и обосноваване, с които авторът се е справил успешно. Избрани са методи за изследване, които обещават комплексен и системен подход,

предпоставка за богатство на изводи и препоръки, респ. научно-приложни приноси.

- Структурата на изследването е издържана в духа на поставените цели и задачи. В дисертационния труд последователно се представят теоритичните и методологични аспекти на инвестиционно-кредитните дейности на съвременната банкова система, възможността и необходимостта от иновации и тяхното настоящо и перспективно значение, като основа за проектиране на постигнатите резултати върху украинската банкова система.
- Авторът предлага собствено определение на кредитно-инвестиционните иновации и на тази основа изгражда интересна детайлизирана класификация на иновациите: *„Под банкови кредитно-инвестиционни иновации следва да се разбира системата от разноаспектни нововъведения в сферата на ефективно използване на кредитни и инвестиционни ресурси в дейността на банковите институции”*.
- Авторът твърди: *„Изследвани са световните тенденции за развитие на иновативната дейност на банките, въз основа на което са обособени основни направления за иновативни изменения в банковата дейност. По този начин иновативните изменения в банковата сфера са насочени предимно към усъвършенстване на структурата на банката и промяната във взаимоотношенията с клиентите.”* Всъщност авторът отива по-далече, защото търси иновативните аспекти на банката в много по-широко поле вън от структурата и клиентското обслужване.
- Авторът концентрира усилията си върху кредитно-инвестиционните иновации, свързани с две основни направления – предлаганата продуктова гама на банкови услуги и взаимоотношенията с клиентите, като функция на пазарните условия. В този смисъл положителна оценка заслужават добре формулираните принципи за усъвършенстване на предлаганите продукти и услуги и на тази основа анализът на неизбежния риск при внедряване на новостите в банковата дейност.
- Добър опит е изясняването на връзката между състоянието и възможностите на банката като институция и нейната иновационна политика. Авторът определя значението на институционалните фактори за развитие на иновационен цикъл, като поставя центърът на тежестта върху организацията и управлението на банката.
- Постигане на автора е представеният Модел на функциониране на системата за инвестиционно осигуряване на банковите иновации (раздел четвърти, посветен на украинските банки). Заедно с това, още във втория раздел на дисертацията авторът прави едно уместно обобщение за същността на иновационната дейност на украинските

банки, т.е. приоритетното заимстване на чужди постижения в сферата на подобряване на качеството и обслужването на клиентите.

- По отношение на бизнес средата в Украйна, авторът счита, че в контекста на влияние на чужди капитали в изпълнението на кредитни и инвестиционни иновации в банковото дело, общите тенденции са: разширяване на регионалната и национална дейност на банките; засилване на ролята на неценови методи на конкуренция; излизане на пазара на банкови услуги на небанкови институции; глобализация на пазара на финансови услуги – безспорно много убедителна авторова позиция с приложен принос.
- Не можем да не се съгласим и с извода, че в основата на иновационния потенциал на банката са кадровите и материално-технически съставни елементи, а също така и наличието на научно-техническа и интелектуална собственост. Особено важно е наличието на висококвалифицирани кадри, осигуряване на иновационния процес с нови знания, идеи, изобретения, ноу-хау, нови технологии. (раздел пети, посветен на Развитие на кредитно-инвестиционните иновации в банковата система на Украйна в средносрочен план.).
- Много добро впечатление прави извеждането на обобщения и изводи в края на всеки раздел, но принос за автора е професионално представеното заключение към дисертационния труд – кратко, но обосновано формулиране на основните резултати от изследването.
- Списъкът с публикации е впечатляващ и отчасти дава допълнителна обосновка за положителните резултати от изследването. Би могло да се обърне внимание на повече чужди публикации на английски и немски език, но това не е значим недостатък.

#### **4.Критични бележки, препоръки и въпроси.**

Всяко изследване върху специфичен и сравнително по-слабо разработен проблем предизвиква интерес и поставя въпроси, води до критични съображения, които най-често имат за цел по-нататъшно задълбочаване и подобряване на постигнатите резултати. В този смисъл са формулирани и бележките в следващите редове.

- На редица места в текста авторът стига до извода, че банковата сфера е център на иновациите. Мисля, че е по-скоро само една от многото, макар и съществена област на иновационна дейност.
- В класификацията на видовете кредитно-инвестиционни иновации има известно смесване по същество между иновации и утвърдени процеси на банкови дейности: програми за кредитиране; навлизане на банките в международните платежни системи Visa International, MasterCard International и др.
- Когато авторът разглежда влиянието на институционалните фактори върху иновационната политика на банката би било добре да хвърли по-

обширен поглед върху мястото на тези фактори – държавните и международни институции също влияят върху банковата дейност (това е един от най-силно контролираните сектори в стопанския живот на национално и международно равнище).

- Би следвало да се обърне внимание и на ролята и значението на иновациите за повишаване на конкурентоспособността на банките на основата на специфични конкурентни предимства. В това отношение е интересно становището на автора относно ограниченията на подобен резултат, като се има предвид, че украинските банки копират във висока степен чуждите новости. И в този смисъл възниква въпросът: в каква степен украинските банки са в състояние да предложат оригинални банкови продукти т.е. да организират и осъществят реални иновационни цикли във и независимо от постиженията на чуждите банки?
- В каква степен заимстването на специфични предимства, прилагани от чужди банки, могат да се третираат като новости за украинската банкова система?

### **5. Оценка на публикациите на автора.**

Представените публикации, посветени на дисертационния труд, отговарят на изискванията за конкурс по посочената научна степен доктор на науките, а като съдържание, са свързани с проблематиката на защитаваната теза, цели и задачи. Като обем и значимост, публикациите са напълно достатъчни.

### **6. Оценка на автореферата.**

Авторефератът е представен в установената форма и съдържание. Той отразява в обобщен вид основните резултати от изследването и дава необходимата представа за теоретичните и приложни постижения на автора. Като цяло приемам приносите, формулирани от автора, но имам бележки по някои нюанси относно същността им на нови решения и подходи. Малко трудно е да се приеме пионерният характер на изведеното понятие „кредитно-инвестиционни иновации на банките”, като се има предвид богатството от изследвания в сферата на банковата дейност и самият подход на автора на дисертационния труд – той разглежда кредитно инвестиционните иновации в контекста и на цялостната банкова дейност. Авторът посочва между приносите: „Определени са целите на оптималната иновационна политика на банката” и разглежда същността ѝ. Той предлага точно определение, но то отдавна е възприето като основно и доказано. Безспорно тези бележки не се отразяват на цялостната положителна оценка на дисертационния труд.

## **7. Заключение**

Посочените положителни резултати от изследването на Владимир Станиславович Котковски дават достатъчно основание за обща положителна оценка на научния потенциал и възможности за изследователска дейност на кандидата по конкурса. Това ми позволява убедено да гласувам положително за присъждане на Владимир Станиславович Котковски на научната степен доктор на икономическите науки по професионално направление 3.7. «Администрация и управление», докторска програма «Организация и управление извън сферата на материалното производство»

София, 01.05.2017 г.

Проф. д-р ик.н. Лилия Каракашева